

Ulevi unapokuwa chanzo cha kuharibu taaluma ya walimu Wilayani Newala

Kosa gani tuliokose Muumba hata atufanye hiri?...Ndivo wanavysoleza walimu wa shule ya Msingi Mkoma 1 iliyoko umbali wa kilometa zaidi ya 20 kutoka Newala mjini.

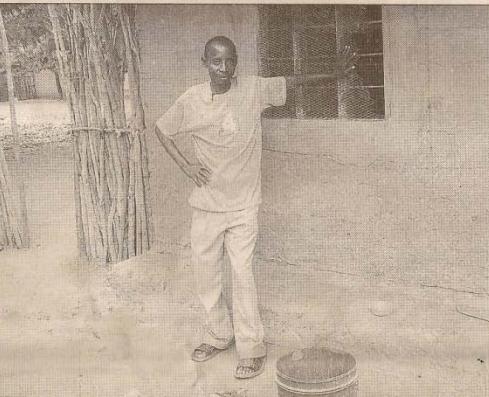
Haya walikuwa ni baadhi ya malalamiko ya mwaliwala Hamis. Lamini Ibrahim na Msafiri Seleman niilowakutwa wakisha wamekaa ofisiini kwa katika shule hiyo ya Mkomia 1 huko wakionyesha kutoka na furaha.

Ndingia ofisiini hapa na kuanza kuwasulimia...na baada ya salamu niilimuwilia mmoja kati kisa hasa cha kuonokana kwenye hali hiyo na nini hasa kinasabisha hadi wasene hiyo.

Wao walikuwa wakijidiliana juu ya hali ambayo imewakumbwa baadhi ya walimu wenzao ambapo kutokana na mazingira wanayofanya kazi wamejikuta wakijibushisa zaidi na ulevi kuhiko kujikta kwenye kazi.

Selemani anasema kwa upande wake anadhanu hali hiyo imekuwa ikichangwa na kufanya kazi katika mazingira ambayo ni duni kiasi si kujitawishi tamu.

Mwalimu wao hakuna kujitelea kuwa wanabizunika sasa kwenye misaha ya walimu yamezungukwa na matalizo makubwa yakiongewa na sasa sima ya mazingira duni ya nyumba wanazoishti, nyungu zaka zikira ni zile ziliyongewa kwa udongo temu za kupanga kwa wenyei. Eneo lilloko mbali na shule.

Mwalimu Hashim Chihange ya shule ya Msingi Mwangaza akiba amesimama nije ya nyumba yake. N yumba nyungu wanazoishti walimu huziko kwenye mazingira mazuri, jambo analosema linatatu wanachina usawa uselau.

na walili wapo tume ya utumishi ya walimu.

Matatizo mengi ni mazingira yasemvanya Tatizo hilo linasababishwa walimu kuhinbiril wilaya hiyo. Kwa mifano, katika nyumba 1,157 zinazoshiriki kwa walimu, zilizopo ni 235 ns hivyo kuna upunguwa ya nyumba 922.

Hali hiyo inafanya walimu kuishi mbali na mameeo yoo ya kazi.

Na Kuhusu uwajibikaji wa wazazi kws wanafunzi, libainika kuwa wazazi wengi havasi uangalifu, wa karibu kwa watoto wao hasa wki kike na badala yake huachwa walimu peke yao.

Mkazi mmoja wa kijiji cha Mkunyu Jsmui Juma (45) alisema kutokuepo kwa walimu wa kutosha kunasababishwa watoto kushindia nije ya madarasi wakicheza, na wakati mwininge hats kufuafanya wanafunzi hao kufendisha shule.

Pia, walimu wachache walipo wilayani humu wanandalimika kufundisha vipindi vingi kwa siku hili inayowafanya kushindwa kufikia viwangi stahili cha ufundishaji.

Mary Sambi ni mwali muu kutsu katika shule ya msingi Tawala na anasema kuwa licha ye kubakihi na jukumu la kiatuvala, pia analazimika kufundisha kwa muda mrefu zaidi kutokana na uchache wa walimu shulen hapo.

"Nimegilia kufundisha darasa la kwanza na la pili kufundisha asilishi na muda na la kari na darasa la sabu na sita...Nakosa hili we kufundisha, lakini hili una teweza wa kufundisha kwa kiwango na maeleko ya kanuni ze mawasiliano na viti vito kuuza kuuza kuuza,"

vigumu kuafikia.²

Anasema licha ya kuwa na vipindi vini kias hicho bado analazimika kuifanya majukumu wengi ya kiatuvala kama mwali muu.

Akitoa ufanuzi juu ya upunguwa we walimu Afisa Elimu Wilaya ya Newala alisema kwi ni kwele kuna upungu, lakini kwa sass tazito ni mgawanyo wa walimu walipo, kwan ukangalia ikama na kanuni za wanafunzi 40 kws mwali muu mmoja, upunguwa unaonekana n indeka.

"Nakosa nisene hivi...pale mjni Newals shule zote za walimu wa kutosha na pengin ingewekanana kuwapunguza na kuwapelek katika shule nyingine vijini...lakini kili mwali muu pale mjni ana sababu zinazimfany kuwe po...," simele ni wagonjwa wa kudumu na wanandalimika kuwa karibu na hospitali ya wilaya. Wengine ni wake za watumishi, huwez kuwapelekia mbali na waume za," anasems Alphonse.

Sila la ulevi linapokuwa ni tatio kwenye jamiili katika njanja yoyote ili mra nyung imekuwa ni chanzo kikubwa cha kudidima kws maendeleo, Mw.Mbadhuri kutocha Cluo Cha netuwa ya Jamii Kilichoko Dar es Salaam, Hawa Madise anasema ingawa walimu wa Newala wanazekwa kuwa kinachowachangia wajijingize kwenye ulev ni mazingira duni ya nyumba wanazoishti anasema kuna weza kuwa na sababu nyungine zilizogifcha.

"Wako wato amba wanazemu kuwa walev kutokana na masongo wa mawazo wakati wengi kwa hili ni tabia na kutokujali wajibu wao," amesemi Modiva.

Anasema pia wakati mwininge ulusianc mbeaya kwenye ndio nao unweza kuchangia hili na mera mwingi kuifanya familia iweze hate kusamburati.

Hivo anasema kuwa licha ya walimu kame hao kuchukulua hatua mbali mbali ze kinidhuri kuna umuhimu kwa kufanyakwa ushauri nasaba hili wabuhika wakijua kwe undani basi nini kinachangia idadi kubwa hivyo ya walimu huko Newala kujingiza kwenye ulev wa kupufukia.

Nilitika kujua kwa undani mazingira walimu ya walimu yemashababishwa kuwepo kwi tatio la ulevi wa kupindulika kwa baadhi ya walimu wilayano.

Mwalimu Ibrahim anasema kuwa kutokana na mazingira kwa si mazuri kiasi kwenye hali wa walimu yemalizipo muda wa kufundisha havasi hanu ya kurudi nyumbani kupumziko kwani nyumba hizo na kesi kwa hivyo baadhi waanamuwa kwenda vifaa yna pombe za kienyezi na kuniya kuptoteza mwazo.

Hata hivo wananchi bila kujua chanzo che ulevi wa kupindulika kwa walimu wilayano hapo, wanemekanai kukerwa na tabia ya baadhi ya walimu kulewe kupindulika, hali inayowafanya kushindwa kufanya kazi kuo kama kanuni na marsharti ya ajira za zinayotaka.

Mwalimu Mkoo Msidizi wa shule ya Msingi Mkoma Lamimi Ibrahim Nanyenie , anasema kuwa kumewa na malamaliko mengi kutoka kwa wananchi juu ya walimu kulewe pombe, bila ya wananchi hao kuchunguza nini hasa sababu ya walimu hao kuyunyu.

"Mimi naawomba wananchi waanche kuwanawagia walimu lawama bila kufanya uchukulua wa hizu lawama...wajui nini hasa kinachobeshwa hadi walimu hao kulewa."

"Hilo amella nyumba tanzuza hizina tofauti hata kidogo na wanakijji...vyoo vystu ya nysa, nyumba mbabu za mbwa, majiko yetu sawa na vito vya ndege...hili haya maishi hanonyoni kwa ni mstokeo ya huo ulev," anasema Mw. Nanyenie.

Afisa Elimu wa Wilaya ya Newala Antony Alphonse alisema walimu wapatoa 117 antony humu, libainika kuwa nini walevi wa kupindulika katika kompyu ya wilki ya elmu dimiani Ilyasenyika April mwaka huu, hivo kuwafanya walimu hao hushindwa kutekeleza majukumu yao ipasayo, na kuifanya walimu hao kulewa.

Alphonse anasema wilaya ya Newala inakabiliwa na tatio la walimu kulewa, ya kuwa sasa idadi ya walimu hao walevi inapunguwa kwa hadi siku kutokana na jitihada wanazisizhwa za kuwachukulua walimu hao hatua za kinidhuri.

"Katiola kujinguzza idadi hivo ya walimu 117 walevi, tuliaza kuwakabidhi walimu hao kwa CWT kwa hatua za awali...hadaye tutakaa naa na kuone nini kifanipo...ila Nashukuru kwanza idadi hivo inapungu ingawa sivezi kuwakimbwa imepunguwa kwa kiasi gan."

Kwani anasema suala la mta kuacha pombe ni vigumu kwa mafanikio yaue kuonekana mara moja na hata kama wanakunyanya basi watakuwa watakuwa hivo kwa kujisheni.

Hata hivo Afisa hivo alisema kumekuwepo na malizipo mengi kutoka kwa wananchi pindu wanawomo walimu hao wakilewa mno hali inayowafanya kushindwa kuhuduria vifundi yao kikamilifu.

Alphonse y aliyesema tayari wanemekwisha weka mafakati wa kuhalilana na tatio hilo , ikwa na piamo na wananchi kuanchi tebia ya kuwanzia walimu pombe wakati wa masomo.

Hata hivo alishuru pia kamati za shule zishirikiane na serikali za vyiji ambaa zilipewa jukumu la kudhibiti walimu walevi ili kuhakikisha tatio hilo linakwishawilayani hilo.

Hata hivo Afisa Elimu wa Mkoo Hipson Kipenya alisema kuwa licha ya kuweo kwa walimu walevi ambaa wanashindwa kuwajibika ipasayo, kuna upungu pia ya walimu walipo kufundisha madarsani ni 840, huko 12 wakiwa ofisi ya wilaya, 21 ni warathu elimu kati-

Mke wa Mwalimu , Mtongwe Hamis wa shule ya Msingi Mkoma 1 Newala akionyesha jinsi ukuta wa nyumba walisho uliyobomoka na kutapaka nyufa.

Uhaba wa walimu wakwamisha sekondari za kata Mtwara

ONGEZEKO la shule za sekondari za umma (za kata) linaungwa mnkonon na watu karibu wote wanaopenda kuona maendeleo ya elimu yanawafikia wata wengi zaidi. Hata hiyo, mazingira dunii ya shule hizo bado ni kikwazo kikubwa cha kufikia azma iliyokusudiwa. Makala haya yaeleza.

UKIANGALLA mazingira dunii ya mwaliemu vijijini, mara nyingi waweza kujuijua swali lifuatuto; Je, ukimwona mtu anakufa kwa kiu ya maji na weye una tone moja tu la maji, utampe hilo tene au utafanya nini?

Yawezekana likakosekana jibu sahihi, ila katika sera za huduma kwa jamii ikwemo suala la utoaji wa elimu, ni kwamba kama serikali baina uwezo wa kugharamee utoaji wa elimu inayotakwa au buduma yoyote ya kijamii ni muhimu kuchukulia kwa umaskini mukubwa.

Mwenendo wa shule za umma maarufu kwa jina la shule za kata, siyo wa kurihdishaa sana iicha ya kuwa lengo lake ni zuri.

Hivi karibuni, vyombo vya habari kadhaa viliripoti taarifa ya kusikisita kubusuu shule moja ya kata ambayo wanafunzi wake wallizimiki kufanya mitihani wakiwi wameekaa chini na'baadhi yao wakiwi chini ya mwemebe.

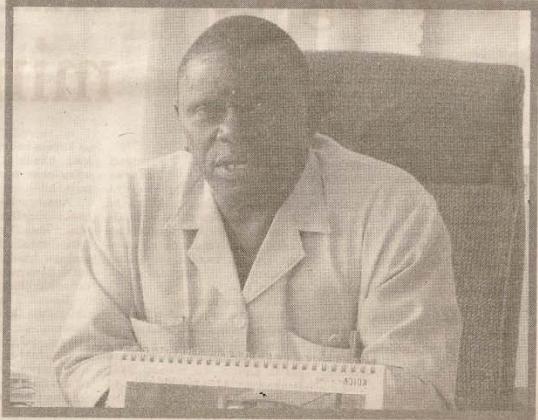
Taarifa hii si ya kufurahisha hata kidogo

sio mazuri sana ya kubakiliana na changamoto za maisha katika maeneo wanayoishi.

Mwanafunzi mmoja, Shabani Juma wa shule ya sekondari ya Chuno iliyopo mijini Mtwara, anasema kuwa shule za kata ni kama haziwasaidi sana kuwapa elimu bora kwa sababu raslimali walimu na vifaa havitosholeza na ndio sababu ya wanafunzi wengi kuendelea kufeli.

"Wazo la serikali kuwanizisha shule za kata, kwa lengo la kuhakikisha kila mwanafunzi anapata huduma ya elimu jirani na anakotoka halikuwa baya...lakin shule hizo bado zina mapungu makubwa mn...Hazine walimu wa kutosha, vitabu, na maabara...na kwa hali halisi ninawewe kusema kuwa shule za kata zimeanzishwa kwa shnikizo la kisii," alisese.

Juma Rashidi ni mwanafunzi wa kidato chini nne katika shule ya Sekondari Sino, anasema kuwa uanzishwaji ya shule hizo ni kama hakukufanyika maandalizi ya kutishe na mimpango madhubuti ya kuratibu ongezeko la uandikishwaji wa wanafunzi wa kidato cha kwanza kufutia ongezeko la wanafunzi wa darasa la saba walilotokana na mafanikio ya awamu ya kwanza ya Mpango wa Maendeleo ya Elimu ya Msingi (MMEM)

Lisha kizinginzwa kuwa mala kwa mala kelele zimekuwa zikigwa kuhusu kero mbalimbali zilizopo katika shule hizo. Ni mazingira hayo ndiye yanayochangia kusababisha wanafunzi wengi. Kufeli katika shule hizo kama iliyovushindua katika mithiani wa kidato cha nne mwaka 2010.

Wanafunzi wengi waliofeli wamekuwa mzigo kwa taifa, ambapo elimu walifupata sita tu hifukwawezeshaa, kuingiza kidato cha tano, lakini pia itawaweka katika mazingira

Alisese kuwa, yawezekana serikali haikuwa makini sene katika kuhakikisha kuwa shule hizo zinashamburi kila kona ya nchi bili kujeli mahitaji na mategemeo ya wanafunzi. Matokoe yake ni kuwepo kwa upungu mukubwa wa mahitaji muhimu kaisha utoaji na upatikana ya elimu.

Aidha Afisa Elimu wa Mkoaa wa Mtwara Hipson Kipenya, alisese shule hizo za kata zikizimamini vyema, zinawezhi kutoa elimu bora kwa gharama kidogo. Kwa sasa, shule

Ansa elimu wa Mkoaa wa Mtwara, Hipson Kipenya hizo licha ya kulenga kuwasaidia wanyonge, zimeshindwa kurandana na matarajio ya wanafunzi wengi hasa wale ya vijini.

Mwajumia Mohammed ni mwanafunzi wa shule ya Sekondari ya kata itwayo Sino anasema kuwa kama waswazi wa wanafunzi hao wasingekewa makini kufutulia maendeleo ya watoto wao, shule hizo ni kama zimekuwa mwiba mkali kwa ambapo

wanajikuta wanavumulia watoto wao kusoma katika shule hizo kwa sababu hawana shule mbalada kwa ajili ya watoto wao ili wapate elimu bora.

"Wazazi wenzangu walipohamaisiwa kujitolea kujengwa shule hizo, serikali mayo ingetekelere wajijia wake kwa kuhakikisha kuwa inazipatia vifaa, walimu na kuboresha mazingira ya kujifunza...Lakin baati mbaya hali haito hiyo...Siku zote serikali imetkuwa ikiisisita ongezeko la uandikishwaji ama udahili wa wanafunzi huku ilishindwa kuboresha kwa kiwango cha kurihdishaa mazingira ya utoaji elimu... Ni lazima ongezeko hili hinde sambamba na uboreshaji wa mazingira..." Alisese mazaji huyu.

Hata hivyo, Afisa Elimu, "Kipenya, alisese kuwa kundi kubwa la wanafunzi wanoso ma katika shule hizo ni la wanafunzi wanaotaka katika familia zenyi kipote cha chini ambazo odio nyingi chini.

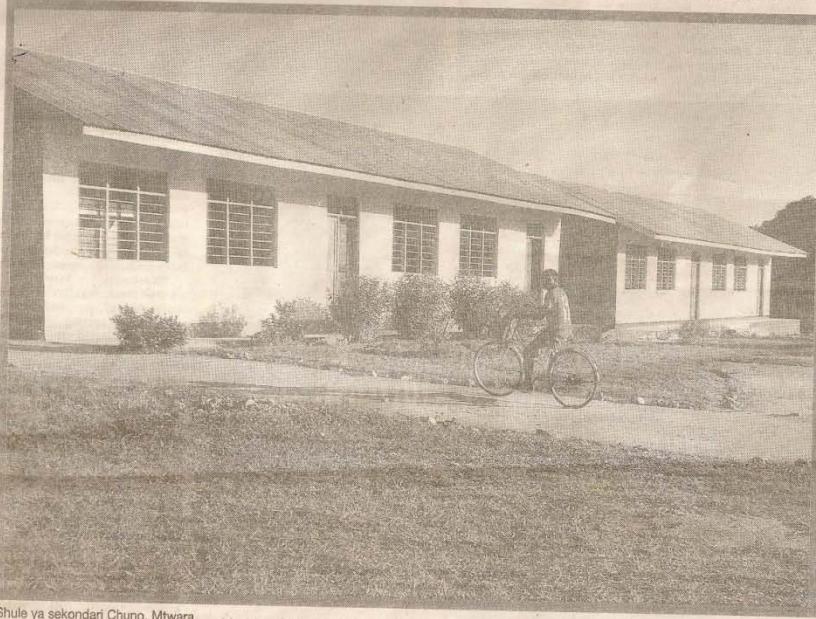
Wanakwenda shule, wanatumia miaka minne bila ya ukulika wowote wa kupata elimu bora. Huku ni kuemdelea kutengeneza matabaka katika jami.

Rahel George ni mwanaharakati mkoani Mtwara, alijulizia kwa nini serikali inashindwa kuboresha mazingira ya shule hizo kila mala tunaelezwa kuwa bajeti ya elimu inatengewa fungu kuhwa la fedha?

Alisese viomgozi ni muhimu wakakubali kubadili mienendo ya utendaji wao ili kurasuru taifa hili na kutolea mfano, wa kiongozi mmoja kutumia gari lenye thamani ya zaidi ya Sh milioni 200 ambazo ni kodi za wananchi wanaotabikwa kwa kupata huduma mbvu za kijamii ikwemo elimu.

Aidha Serikali iliyashauri wazazi na wananchi kwa ujumla kuwekeza kwenye elimu ya watoto wao ambapo waliihikia kwa moyo mmoja na kujengwa shule wakiwa na matumaini ya kupata mkombozi atakayewasaidia kubakiliana na changamoto za maisha.

Katika mazingira hayo ni muhimu sana ukijangalia uwesekano wa kuboresha shule za kata ili kuwawezeshaa wanafunzi kupata elimu bora ambayo itachangia ukujii wa uchumi, kubakiliana na changamoto na kusyumua kasi ya maendeleo ya taifa na duni. I kwa ujumla

Shule ya sekondari Chuno, Mtwara

